

Uygurca Xuanzang-Biyografisindeki Çince Alıntılar (Chinesische Lehnwörter in uigurischer Xuanzang-Biographie)

Mehmet Ölmez
(Ankara)

0. Giriş	4. Xuanzang-Biyografisi VII. Bölümde Geçen
1. Listenin Düzenlenişi.	Çince Sözcüklerin Listesi.
2. Dizinlerin Düzenlenişi.	5. Dizinler (Indizes)
3. Deutsche Zusammenfassung	6. Kaynakça

0. Giriş.

Türkiye’de daha önce bu konuda çalışmalar yapılmadığı için konuyla ilgili önceki çalışmalara değinmek gerekiyor. Bu nedenle de kapsamlı ilk çalışma olan Csongor’un yazısı ilk elde anılması gereken bir çalışmadır.

Burada yapılmaya çalışılan Uygurcadaki Çince sözcükler üzerine bir inceleme sunmak olmayıp, sadece Ht VII’de görülen Çince sözcüklerin çok yönlü listesini hazırlamaktır. Gerçekte de bu sözcüklerin hemen tümüne yakını kitabın yazarı tarafından *açıklamalar* (Kommentar) bölümünde ele alınmıştır. Değiniilmeyenler ise, *burhan*, *biti*- örneklerinde olduğu gibi eski alıntılardır. Ayrıca bu alıntıların ikinci bölümlerinin Türkçe olmasından dolayı da bir yönüyle Türkçe sayılmışlardır. Benim katkım ise fazla olarak Pulleyblank’teki Orta Çince şekilleri Karlgren ve Shogaito’nun okuyuşlarıyla birlikte bir araya getirmektir.

Csongor’un “Tang Dönemi Uygur Dilinde Çince” başlıklı yazısında da belirtildiği üzere, Çince üzerine dilbilimsel veriler, Çincenin ses tarihi hakkında ancak Çince dışındaki komşu dillere geçmiş sözcükler aracılığıyla ilgi edinebilmekteyiz.

Csongor’un 1952’de yayımlanan çalışmasının üstünden bugüne 44 yıl geçti. Söz konusu çalışma *U*, *M* ve *TT* gibi dizi kitaplarla diğer metin çalışmalarına dayanmaktaydı. O dönemden bugüne BT dizisinde çıkan kitaplar olmak üzere, çok sayıda yeni Uygurca metin yayımlandı. Suv. Ht

gibi oylumlu Uygurca metinlerin yayımları ise henüz tamamlanmamış olup bugün de sürmektedir.

Csongor 1952'deki çalışmasında 194 sözcüğü, 1954'teki çalışmasında Feng Chia-sheng'in yayımladığı parçaya göre eski-yeni toplam 50 sözcüğü ele almıştı. Oysa yalnızca Xuanzang-Biyografisinin VII. bölümünde 190'ın üzerinde Çince kökenli sözcük geçmektedir. Eğer Xuanzang-Biyografisinin tümü üzerinde bu tür bir çalışma yapılmış olsaydı bu sayı çok daha fazla olacaktı. Bu çalışmanın da şu an sürdürülmekte olduğunu ayrıca belirtmek isterim.

Csongor, adı geçen yazısında Çince kökenli Uygurca sözcüklerin okunuşundaki güçlüklerle değinmekte ve TT VII'de Arat tarafından *kuu* (危) okunan sözcüğün en az 10 ayrı şekilde, *kou*, *kuo*, *kū*, *kü*, *guu*, *gou*, *gō*, *gū* ve *gü* olarak okunabileceğine işaret etmektedir. Gerçekte bu sözcüklerin çoğu 花 *hua* 'çiçek', 街 *kay* 'cadde' gibi gerçek anlamda ödünç olmayıp Uygurca metinlerde bir veya en fazla birkaç kez görülen yabancı öğelerdir (Csongor s. 75-76).

Csongor, kendi incelemesinden önce yayımlanan Uygurca metin çalışmalarında Çince sözcüklerin kiminin ses değerinin tam verilemediğine değinir ve bu okuyuşlardan örnekler verir: örneğin *sutsi* yerine *šutsi* (水精) okuyuşu gibi. Kimi okuyuşlar da değişken şekilleri olmasından dolayı oldukça sorunludur, *toyin* (道人) sözünde olduğu gibi.

Csongor'un yazısında daha sonra Çince kökenli sözcüklerde ünlülerin ve ünsüzlerin gösterimi ele alınmıştır. Kimi yerde *i*'li okuyuşlar yerine *ı*'lı (*vapşi* yerine *fabşı*), kimi yerde de *e*'li okuyuşlar önerilmiştir (*min* → *men*). Benzer şekilde ünsüzlerin tesbiti de en az ünlülerin tesbiti kadar sorunludur.

Çincenin Sesbilgisi (*Chinese Phonetics*) başlıklı asıl inceleme kısmında ilk önce sözbaşı (*Initials*), sonra sözsonu (*Finals*) sesleri ele alınmıştır.

Sözbaşı sesler, daha çok ünsüzler arasında bugün de halâ önemli sorunlardan birisidir, örneğin gırtlaksı (*guttural*) ünsüzlerin durumu. Bir sözcük patlamalı-gırtlaksı (*guttural explosive*) bir ünsüzle mi yoksa sürtünmeli-gırtlaksı (*guttural fricative*) bir ünsüzle mi okunacaktır? Örneğin patlamalı *kien*, *k'i*, *kiün* ile sürtünmeli *hiào*, *hia* sözcüklerin okunuşu sorunu gibi.

Bir başka sorun ise ötümlülük/ötümsüzlük (*voiced/unvoiced*: ötümlü/ötümsüz) sorunudur. Soğd kökenli Uygur yazısı *k-* ile *g-*, *b-* ile *p-* arasında herhangi bir ayrıma izin vermez. Ötümlülük/ötümsüzlükle birlikte ünlülerin artlık-önlük sorunu da unutulmamalıdır. Csongor, kimi sözcüklerdeki ünlüler için "kesinlikle art ünlü" taşıdıklarını belirten (örn. *čuen*

傳) metin yayımcıları aynı sözcüğü bugün ön ünlüyle okumaktan yanadırlar, krş. Röhrborn Ht VII 4, Shōgaito *čüen*. Bu tartışmaların ardından sözbaşındaki sürtünmeli sesler (*fricatives*), geniz sesleri (*nasal initials*) ve dudaksıllara Eski Çince (~ Orta Çince)-Uygurca karşılıklarıyla yer verilir.

İncelemenin ikinci önemli bölümünü sözsonu (*finals*) ünsüzleri oluşturur. Sözsonu ünsüzleri, sözbaşına göre daha farklı bir değişiklik gösterirler. Ele alınan Uygurca malzemede Eski Çince *-h* için *-g*, *-γ(-χ, -q)*, EÇ *-p* için *-b*, *-v* ve EÇ *-t* için *-r* görülür. Bu *-r* sesi Csongor'a göre sürtünmeli olmayıp titreşimli (*trilled*) bir sestir. Dikkat çekici bir sones de EÇ *-ng* ünsüzünün durumudur. EÇ *-ng* (*ŋ*) Uygurcada hemen çoğunlukla düşmüştür. Daha doğrusu bu T'ang döneminde kuzey Çin lehçelerine ait bir özellik olmalıdır (s. 93). Kimi örneklerde bu ses yine *-ŋ* ile görülürken bir-iki örnekte *-n* olarak görülür, Uyg. *kunčuy* 公主 örneğinde olduğu gibi. Notlardan sonra da Uyg. ve EÇ şekiller karşılaştırmalı bir liste halinde sunulur.

Csongor'un 1954'te yayımladığı ve yeni bir kaç veriyi içeren yazısından sonra ikinci önemli ve kapsamlı inceleme Shōgaito'nun çalışmasıdır. Shōgaito, "Chinese Loanwords in Uighur" adlı bu çalışmasında yaklaşık 500 sözcüğü ele almış, bunların tasarlanan EÇ şekliyle Uygurca metinlerde geçtiği şekilleri vermiştir. Shōgaito'nun listesinde sözcükler Çincelerinin soneslerine göre ele alınmıştır. Bunlar sırasıyla geniz *n*'siyle (*ŋ*) bitenler, gırtlaksıllar, ikiz ünlü (*diphthong*) + *-n* ile bitenler, ikiz ünlü (*diphthong*) + *-t* ile bitenler, ünlü + *-n*, + *-t*, + *-m*, + *-p*, + *-an*, + *-ieu*, + *-ieu*, + *-əu*, + *-əu*, + *-âi* vb. şeklinde sıralanmıştır. Yine Shōgaito'nun bu listesinden önce de geniş bir inceleme yer alır.

Bu kapsamlı çalışmaların dışında, bir kaç sözcüğün ele alındığı önemli bir iki çalışma daha burada anılmaya değer. Bunların başında G. Kara'nın yazıları gelir. Kara, ilki, 1983'te dokuza yakın sözcük çifti için, ikincisi 1991'de yayımlanan yazısında da yine bir kaç sözcük için önemli açıklamalarda bulunurken kimi eski yanlışları da düzeltir.

ET'deki Çinceler üzerine bir başka yazı da Şervaşidze'nin 1989'da yayımlanan ve "Genel Türkçe"deki ödünçlemeleri ele alan yazısıdır. Bu yazıdaki görüşlerin tümüne katıldığımızı söyleyemeyeceğiz, örneğin "Kıtaizmi (Çince öğeler)" başlığı altında Moğolca olarak bilinen *alaču* 'alaçık', Türkçe olarak bilinen *altun* 'altın', yine Türkçe olarak bilinen *äb* 'ev', *tämür* 'demir' sözcüklerine yer verilir. Anılan yazıda benzer şekilde katılamayacağımız çok daha fazla sayıda köken açıklaması yer alır.

Bunların dışında metin yayımcıları da yeri geldikçe değişik çalışmalarında Çince kökenli sözcükler üzerinde durmuşlardır, bunların başında Kudara ve Zieme'nin birlikte yayımladıkları *Āgama-Sūtra* dizisi gelir.

1. Listenin Düzenlenişi.

Listeye Uygurcada sadece bir veya bir iki kez görülen sözcüklere, geçici ödünçlemelerin yanısıra, gerçek anlamda ödünç diyebileceğimiz ve Uygurcada oldukça sık görülen Çince sözcüklere de, her iki gruba da yer verilmiştir. Bunların dışında *yan*, *kap*, *tog* gibi çok eski ödünçlemelere, gövdesi Çince olup aldığı ekle Türkçe sözcük oluşturmuş olanlara da (*burhan*, *biti- gibi*) yer verilmiştir. Bir iki örnekte de Çince olduğu sanılan, ancak Çince şekli tesbit edilemeyen sözcükler yer almaktadır ki bunların sayısı iki-üçü geçmez: *tawčaq*'daki *taw*, *žüjim*'deki *žüj* gibi.

Listede sözcüklerin önce Pinyin yazımıyla Latin harfli şekilleri verilmiş, ikinci olarak Çince şekiller, üçüncü olarak sözcüğün kök (*radical*) numarası ve o kökle birlikte çizgi sayısı, dördüncü olarak Karlgren'de tasarlanan şekli, beşinci olarak Pulleyblank'teki şekli, altıncı olarak Uygurca şekli (K. Röhrborn'un okuyuşuyla, geçtiği ibareyle birlikte), yedinci olarak Çince sözcüğün Shōgaito'ya göre tasarlanan şekli ve sonuncu olarak Uygurca şeklin Shōgaito'ca okunuşu yer almıştır.

Çince sözcüğün Karlgren'deki şekli verilirken de hemen yanına küçük rakamlarla Karlgren'deki numaraları da verilmiş, eğer rakam sığmamışsa hemen alttaki satıra verilmiştir. Yine sözcüğün Shōgaito'daki sayfa numarası da kullanıcıya kolaylık sağlamak amacıyla verilmiştir. Pulleyblank'teki şekil ise esas olarak 唐 Tang dönemine ait okuyuşları yansıtması açısından 長安 Chang-an lehçesini yansıtması açısından "İlk Dönem Orta Çince (*Early Middle Chinese*)" E. kısaltmasıyla, karşılaştırma açısından da "Son Dönem Orta Çince (L. = *Late Middle Chinese*)" şekil lere yer verilmiştir.

Dipnotlarda ise, eğer o sözcük Ht VII'de birkaç kez geçiyorsa geçtiği satırların numarasına, farklı bir birleşikte geçiyorsa ayrıca farklı olan birleşige de yer verilmiştir. Örneğin 道 *tau* ilk olarak *wan tausuy* birleşik adında geçiyorsa bu örnek madde olarak listede yer almış, 李道裕 *li tau-yuu*; 道恭 *tau-kün*; 道人 *toyin* gibi şekiller ise dipnotta belirtilmiştir.

Her üç sözlükte, Karlgren, Pulleyblank ve Shōgaito'da bulunmayan sözcükler için o sözcüklerin bunların sesçe en yakın olduğu şekillere *cf.* kısaltmasıyla yer verilmiştir.

Bu dizinleri yabancı araştırmacıların da kullanacağı düşünülerek *krş.* (karşılaştırınız) kısaltması yerine *cf.* kısaltması yeğlenmiştir.

2. Dizinlerin Düzenlenişi.

İki tür dizin hazırlanmıştır. İlk dizinde Çince sözcükler kök (*radical*) numarası, Çince şekli ve Pinyin yazımıyla yer almış, böylece Çince bir

sözcüğün çizgi sayısını bilen bir okuyucu kolaylıkla bu dizin aracılığıyla Pinyin yazımına, buradan da ilgili maddeye ulaşacaktır.

İkinci dizinde ise sözcüklerin Uygurca da söyleyişleri/yazımları esas alınmış ve Latin alfabesine göre sıraya konulmuştur. Hemen yanına da Çince şekil ve Pinyin yazımı verilmiştir.

3. Deutsche Zusammenfassung

Chinesische Lehnwörter in uigurischer Xuanzang-Biographie

Einleitung: Die vorliegende Arbeit handelt von den chinesischen Lehnelementen in VII. Kapitel der alttürkischen Xuanzang-Biographie. Wie allgemein bekannt ist, gibt es eine Studie von Csongor über die chinesischen Lehnwörter im Alttürkischen aus der T'ang-Ära. Seit einiger Zeit liegt eine weitere ausführliche Studie von Shōgaito vor. Ich beabsichtige in den folgenden Zeilen keine Untersuchung über die chinesischen Lehnelemente, die in VII. Kapitel der alttürkischen Xuanzang-Biographie vorkommen, sondern lediglich eine Auflistung. Der Herausgeber des VII. Kapitels, K. Röhrborn hat bereits die chinesischen Lehnwörter im Teil des Kommentars ausreichend behandelt.

Liste: In dieser Liste habe ich nicht nur provisorische Lehnelemente, sondern auch alte, richtige Lehnwörter, wie *yaŋ* 'Form' (樣), *tog* 'Fahne' (纛) erwähnt. Leider konnte ich die chinesischen Formen einiger Wörter, wie *taw* in *tawçaŋ* oder *žün* in *žünkim*. nicht genau festlegen, daher sind diese Wörter nicht auf der Liste.

Die chinesischen Zeichen habe ich auf die "Pinyin" Umschrift bezogen. Weiterhin habe ich laut Radikalnummern und Strichzahlen des Zeichens, rekonstruierte Formen der chinesischen Wörter nach GSR und Pulleyblank aufgelistet. Es folgen uigurische Wörter und letztlich chinesische und uigurische Formen nach Shōgaito. Wenn in Ht VII ein Wort mehrfach vorkommt, habe ich außer dem ersten Beispiel die übrigen in Fußnoten erwähnt.

Die Wörter die in GSR, Pulleyblank und Shōgaito nicht vorhanden sind, wurden (manchmal nach ADC) durch *cf.* Abkürzung in den nahesten Formen verglichen.

Indizes: Bei dem ersten Index habe ich chinesische Wörter nach Radikalnummern und Strichzahlen geordnet, den zweiten jedoch nach uigurischen Wörter geordnet. Um die Liste auch für fremde Wissenschaftler verständlich zu machen, habe ich statt *tü.* -*del/-da dt. in* (wie *čo* in *tsin-čoli*) und statt *tü.* Abkürzung *kry.* lat. *cf.* bevorzugt.

4. Xuanzang-Biyografisi VII. Bölümde Geçen Çince Sözcüklerin Listesi.

Pinyin	Rd.	Karlgren	Pulleyblank	Uyg.	Shōgaito	
bái	白	106.0	b'āk/b'ok ^{782a}	L. p̄ɦa:jk E. baijk/bɛ:jk	pag Ht VII 1757 (in: <i>pagbasi</i> 白馬寺)	b'ak pay ¹³¹ d pai
bān	班	96.6	pwan ^{190a}	L. pa:n E. paɪn/pɛ:n	pan Ht VII 394	l̄ø
bēi	碑	112.8	piĕg/pjiĕ ^{874d}	L. pi, E. piö/pi	pi Ht VII 315, 1657 ..	piuĕ pi ¹⁴⁷
bèi	貝	154.0	pwād/pwâi ^{320a}	L. puaj̃ E. paj ^h	bay Ht VII 532 (in: <i>labay</i> 螺貝)	puæi pai ¹⁴⁴
bǐ	筆	118.6	pliət/piĕt ^{502d}	L. pit E. pit	bür Ht VII 1906 2*bit- (Ht VII 315)	piĕt piir ¹³⁴
bǐng	丙	1.4	piäng/piwong ^{757a}	L. piäjŋ' E. piäjŋ'	pi Ht VII 630	piuaŋ pe, pei piŋ ¹³⁰
bó	帛	50.5	b'āk/b'ok ^{782f}	L. p̄ɦa:jk E. baijk/bɛ:jk	vin Ht VII 1229 (in: <i>survin-ti</i> 束帛)	b'ak pay ¹³¹
bó	博	24.10	pāk ^{771a}	L. pak E. pak	pah Ht VII 669 ... (in: <i>pahsi</i> 博士)	pāk pay ¹³¹

¹ -an ile biten şekiller için bkz. 135-137. sayfalar.

² *bit olarak bkz. *biti*- 'yazmak' < *bit+i- < 筆 *bǐ* 'writing brush, stylus' (Pull. s. 33) + Tü. +i-.

bù	布	50.2	pwo/puo-102j	L. puə̀ E. pɔʰ	bu Ht VII 1549 .. (in: <i>buʃi</i> 布施)	po	pu ¹⁴⁹
bù	步	77.3	b'o/b'uo-73a	L. pʰiuə̀ E. bɔʰ	³ pi Ht VII 1232 ... (in: <i>pulaŋ</i> 步廊)	b'o	pu ¹⁵⁰
cǎo	草	140.6	ts'ôg/ts'âu ^{1049b}	L. tshaw' E. tshaw'	tsau/tsua Ht VII 1758 (in: <i>tsautosi</i> 草堂寺)	ts'âu	tsau ¹⁴¹
céng	層	44.12	dz'əng ⁸⁸⁴ⁱ	L. tsfəəŋ E. dzəŋ	tsing Ht VII 1652 ...	dz'əŋ	tsiŋ ¹³² siŋ
chāng	昌	72.4	t'iang/ts'iang ^{724a}	L. tʃhian E. tʃhian	čo Ht VII 385 (in: <i>tsin-čoli</i> 晋昌里)	tç'iân	čo ¹²⁸ čan
cháng	常	50.8	djang/zjang ^{725e}	L. ʃhian E. dʒian	šou Ht VII 655 (in: <i>šou-čeu</i> 常州)	ziân	šou ¹²⁸
chí	遲	162.12	d'iar/d'i ^{596d}	L. trfi E. dri	či Ht VII 1156-57 (in: <i>ürči šäv-waŋ</i> 尉遲紹宗)	d'iei	či ¹⁴⁷
chí	池	85.3	d'ia/d'ie ^{4t}	L. trfi E. driš/dri	či Ht VII 386 (in: <i>menküğ-či</i>)	ø	
chǐ	尺	44.1	t'jak/ts'jak ^{794a}	L. tʃhajak/E. tʃhajak	čig Ht VII 1619 ...	tç'iek	čy ¹³¹

³ (oku: *pu*) TT VI **bulang** < chine. 步廊 *pulang* Veranda (Index, S. 85c; Erkl. S. 59, Z. 85); Shōgaito S. 149 蒲 *pu*. (G. 9502), eğer Shōgaito *pu* ile Ht VII 1402. satırdaki *pu*'yu kastediyorsa Taishō'da bu işaret (T. 50. 260b³) 蒲 (G. 9499) olarak geçmektedir.

chōu ⁴	扭	75.4	cf. t'niôg/t'iəu ^{1076a}	L. tr ^h iw'/E. tr ^h uw'	čeu Ht VII 779	t'iəu	čiu ¹⁴²
chǔ	褚	145.9	tjō/tjwo ^{45g}	L. tr ^h iǎ'/tr ^h yǎ'	čüö Ht VII 1182	t'io	čuo ¹⁵⁰
				E. tr ^h iǎ'	(in: čüö-le 褚令) ⁵		
chuān	甄	98.11	cf. 專 t̄iwan	cf. 專 L. t̄syan,	čuin Ht VII 163	t̄ciuen	cüen ¹³⁷
			t̄s̄iwan̄ 231a	E. t̄cwian	(in: lugčuin 甄甄)	專	
chuí	垂	9.8	cf. 垂 đwia	cf. 垂 L. šhij	šui Ht VII 394	ø	
			źwie ^{31a}	E. đwiǎ/đwi			
cí	慈	61.10	dz'jəg/dz'i ^{966j}	L. tsfiz	tsi Ht VII 4, 2181	dz'jəi	tsi, si ¹⁴⁶
				E. dzi/dzi	(in: tsi-in-čüen 慈恩傳) ⁷		
cóng	惊	61.8	cf. tsông/tsuong	L. tsfəwŋ	tsüŋ/tsuŋ Ht VII 273 ...	tsoŋ	tsuŋ ¹²⁴
			1003a	E. dzawŋ	(in: gentsuŋ 彦惊)		
dà	大	37.0	d'äd/d'ai- ^{317a}	L. tfa'/'tfaǰ'	tai Ht VII 2, 2179	d'ai	tai ¹⁴³
				E. da'/daj ^h	(in: taito 大唐) ⁸		
dào	道	162.9	d'ôg/d'âu: ^{1048a}	L. tflaw'	tau Ht VII 1088-89	d'âu	tau, tav
				E. daw'/daw ^h	(in: waŋ tausuŋ 王道宗) ⁹	to ¹⁴⁰	

⁴ Ayrıca bkz. nüü okuyuşuyla Pulleyblank s. 227 扭 L. nriw', E. nruw'; GSR 1076e niôg/t'iəu:.

⁵ Ayrıca (in: čüö süilo 褚遂良) Ht VII 1661.

⁶ 甄 chuan için bkz. G. Kara, *Sino-uigurische Worterklärungen*, s. 46, 3a. mittelchin. t'si'wän.

⁷ Diğer örnekler için bkz. Ht VII 967-68, 981-82, 999, 1006, 1101-02, 1133, 1177-78, 1190, 1203, 1325 (in: tsi-in-si 慈恩寺).

⁸ Ayrıca bkz. Ht VII 1821 (in: taišij 大乘).

⁹ Diğer örn.: Ht VII 1402-03 (in: li tau-yuu 李道裕); tau/tav Ht VII 654, 677, 729 (in: tau-kün 道恭); Ht VII 311 ve devamı (in: toyin 道人).

di	帝	50.6	tiæg/tiei- ^{877a}	L. tiaj` E. tɛj ^h	di Ht VII 129 (in: <i>vudi</i> 武帝) ¹⁰	tiei	di ¹⁴⁴
dī	弟	57.4	d'ier/d'iei: ^{591a}	L. tʰiaj` E. dej'	tet Ht VII 1941 ... (in: <i>tetse</i> 弟子)	d'iei	ti, te ¹⁴⁴
djàn	殿	79.9	tiən/tien- ^{429d}	L. tian` E. tɛn ^h	ten Ht VII 1312 (in: <i>taikiäg-ten</i> 太極殿) ¹¹	d'ien	ten ¹³⁶
dīng	定	40.5	d'ieng/d'ieng- 833z	¹² L. tiajɯ` E. tɛjɯ ^h	te Ht VII 304 (in: <i>ven-te</i> 圓定)	d'ieŋ	te, tiŋ ¹³⁰
dù	杜	75.3	d'o/d'uo: ^{62g}	L. tʰuə` E. do'	tau Ht VII 1403-04 (oku: <i>tu</i> ; in: <i>tu čeülin</i> 杜正倫)	d'o	tu, tuo ¹⁵⁰
dú	纛	120.19	d'ók/d'uok ^{1016b}	¹³ L. tʰəwk/E. dawk	¹⁴ tog Ht VII 1095	d'ok	tuuɣ ¹²⁶
dūn	敦	66.8	twən/tuən ^{464p}	L. tun E. twən	tun Ht VII 1401 (in: <i>ka tun-šig</i> 賈敦頤) ¹⁵	tʉn	tun ¹³³
ēn	恩	61.6	ən ^{370j}	L. ʔən E. ʔən	in Ht VII 4, 2181 (in: <i>tsi-in-čüen</i> 慈恩傳)	ən	in ¹³³

¹⁰ Ayrıca bkz. Ht VII 812 (in: *suidi* 隋帝).

¹¹ Ayrıca bkz. Ht VII 1184 (in: *firten* 佛殿).

¹² M 07109 A'daki şekle göre L. *tʰiajn'*, E. *dejɯ^h*.

¹³ 纛 *dào* okuyuşuyla (M 28093 B için) krş. Pulley. L. *tʰaw`*, E. *daw^h*.

¹⁴ Ht VII 1146 *toog*; Ht VII 462 *toɣlug*.

¹⁵ Ayrıca bkz. Ht VII 1401 (賈敦頤), 1480 (in: *tunšig*: 敦頤); bkz. 頤 *ze* için verilen açıklama .

fā	法	85.5	piwǎp/piwǎp ^{642k}	L. fɿjap/fa:p E. puap	<i>fab</i> Ht VII 274 ... (in: <i>fabši</i> 法師)	fiuəp	fab ¹⁴⁰
fān	梵	75.7	cf. 凡 b'iwǎm, b'iwǎm ^{625a}	L. fɿjyam`/fɦa:m` E. buam ^h	<i>vam</i> Ht VII 1137	v'iuem	fam ¹³⁹
fó	佛	9.5	b'iwət/b'iuət ^{500l}	L. fɿjyt/fɦut E. but	<i>fir, bur</i> Ht VII 1184 (in: <i>firten</i> 佛殿) ¹⁶	b'iuət v'iuət	bur ¹³⁵ fir
fú	伏	9.4	b'ǖk/b'juk ^{935a}	L. fɿjywk/fɦjuwk E. buwk	<i>fug</i> Ht VII 430 (in: <i>fugki</i> 伏羲)	ø	
fú	福	113.9	pīük/pīuk ^{933d}	L. fɿjywk/fuwk E. puwk	<i>fug</i> Ht VII 172 ... (in: <i>hunfugtsi</i> 弘福寺)	fiuk	fu ¹²⁶
fū	府	53.5	piu/piu: ^{136c}	L. fɿjə`/fuə` E. puə`	<i>fu</i> Ht VII 1626-27 (in: <i>li giifu</i> 李義府)	fiu	fu ¹⁵¹
fū	輔	159.7	b'iwə/b'iu: ^{102v}	L. fɿjyə`/fɦuə` E. buə`	<i>fu</i> Ht VII 327 (in: <i>kau küifu</i> 高季輔)	v'iu	fu ¹⁵¹
gān	乾	5.10	kān ^{140c}	¹⁷ L. kan E. kan	<i>ken</i> Ht VII 1164 (in: <i>li ken-yuu</i> 李乾祐)	g'ien	ken ¹³⁶
gāng	綱	120.8	kāng ^{697e}	L. kaŋ E. kaŋ	<i>ko</i> Ht VII 995 (in: <i>kovisi</i> 綱維寺)	kāŋ	qo ¹²⁷

¹⁶ Ayrıca bkz. *bur* olarak *burhan* ve *bursaŋ* örneklerinde: *burhan* < 佛 *fo* + Tü. *han* (çok kez) ve *bursaŋ* < 佛僧 *foseng* <= Skr. *buddha* ve *saṅgha*.

¹⁷ *qián* yazımıyla M 00204 A'ya göre L. *kɦian*, E. *gian*.

gāng	剛	18.8	kāng ^{697b}	L. kaŋ E. kaŋ	ho Ht VII 857. 922 (in: <i>kimhoki</i> 金剛經)	kāŋ	qo ¹²⁷
gāo	高	189.0	kog/kāu ^{1129a}	L. kaw E. kaw	kau Ht VII 327 (in: <i>kau küifu</i> 高季輔) ¹⁸	kāu	qau ¹⁴¹ qo, kau
gē	歌	76.10	kā ¹⁴	¹⁹ L. ka E. ka	kuy Ht VII 346-7 (in: <i>čimkuy</i> 笙歌)	ø	
gēng	庚	53.5	kǎng/kong ^{746a}	L. kja:jŋ E. kaijŋ/ke:jŋ	kı Ht VII 323-24 (in: <i>kı-luu</i> 庚龍) ²⁰	kaŋ	qī, kiŋ ¹²⁷
gōng	宮	40.7	kjōng/kjüng ^{1006a}	L. kiwŋ E. kuwŋ	küŋ Ht VII 424 (in: <i>güŋ hua küŋ</i> 玉華宮)	kiuŋ	küŋ ¹²⁵
gōng	恭	61.6	lung ^{1182l}	L. kywŋ E. kuawŋ	kiŋ, küŋ Ht VII 654 ... (in: <i>tau-küŋ</i> 道恭)	kioŋ	kiŋ ¹²⁵
gōng	公	12.2	kung ^{1173a}	L. kəwŋ E. kəwŋ	kuŋ Ht VII 1179-80; <i>kun</i> (in: <i>čäu-kuŋ</i> 趙公) ²¹	kuŋ	quŋ, kuŋ qun ¹²⁴
gǔ	穀	115.10	kuk ¹²²⁶ⁱ	L. kəwk E. kəwk	kug Ht VII 1403 (in: <i>kug-čëü</i> 穀州)	kuk	quy ¹²⁶

¹⁸ Ayrıca bkz. Ht VII 416, 426, 608, 967 (in: *kau taitsi* 高太子).

¹⁹ Eski ve Orta Çince sözcük ünlü ile biterken Uyurca şeklin ünsüzle bitmesi dikkat çekici, krş. Ht VII Komm. 346.

²⁰ Ayrıca bkz. *kı* Ht VII 1304.

²¹ Ayrıca bkz. Ht VII 1180 (in: *e-kuŋ* 英公); *kun* okuyuşu ile bkz. Ht VII 318 (in: *kunčuy* 公主).

guān	觀	147.18	kwân/kuân ¹⁵⁸ⁱ	L. kuan E. kwan	<i>kuan</i> Ht VII 168 ... (in: <i>čekuan</i> 貞觀)	kuân	quan ¹³⁶ quon, qon
guǐ	癸	105.4	kj̄wɛr/kjwi: ^{605a}	L. kjyj', E. kjwi'	<i>küi</i> Ht VII 1424	kiuëi	küi, küü ¹⁴⁸
hàn	漢	85.11	χân/χân- ^{144c}	L. xan` E. xan ^h	<i>han</i> Ht VII 519, 1691 (in: <i>hanme</i> 漢明)	χân	han ¹³⁵
hé	河	85.5	g'â/γâ ^{1g}	L. xfa E. γa	<i>hi</i> Ht VII 1660 (in: <i>hunam</i> 河南)	γâ	ha, hi ¹⁴⁸
hé	盒	108.6	²² Dict. ⁷¹ γâp	L. xfaþ E. γəp/γap	<i>kap</i> Ht VII 1752 (in: <i>kaptsu</i> 盒子)	kâp	qab 合 <i>için!</i> qav ¹³⁹
héng	恒	61.6	cf. 恆 g'əng/γən ^{881d} g	cf. L. xfiəŋ E. γəŋ	<i>huŋ</i> Ht VII 1404-05 (in: <i>huŋ-čëü</i> 恒州)	γəŋ	hiŋ ¹³²
hóng	弘	57.2	g'wəng/γwəng ^{887g}	L. xfiuəŋ E. γwəŋ	<i>huŋ</i> Ht VII 171 ... (in: <i>hunfugtsi</i> 弘福寺)	γuəŋ	huŋ ¹³²
hòu	后	27.7	g'u/γəu:, γəu- ^{112a}	L. xfiəw` E. γəw'	<i>hav</i> Ht VII 525-26 (in: <i>dsien hav</i> 晋后)	γəu	hiü ¹⁴²
hóu	侯	9.7	g'u/γəu ^{113a}	L. xfiəw E. γəw	<i>huu</i> Ht VII 1166 (in: <i>vu-hiu</i> 武侯)	cf. 篋 γəu	hau, hu ¹⁴²
huā	花	140.4	cf. huá 華	L. xwa: E. xwai/xwə:	<i>hua</i> Ht VII 85 ...	cf. 華 (花) χua	hua ¹⁴⁹

²² cf. 合 g'əp/γâp^{675a}.

huá	華	140.8	g'wǎ/ɣwa ^{44a}	L. xfiwa: E. ɣwai/ɣwe:	<i>hua</i> Ht VII 109 (in: <i>suŋ hua šan</i> 嵩華山) ²³	ɣua	hua ¹⁴⁹
huái	懷	75.6	g'wer/ɣwǎi ^{600c}	L. xfiwa:j E. ɣweij/ɣwe:j	<i>hoi</i> Ht VII 311 (in: <i>hoizin</i> 懷仁)	ɣuǎi	hoi ¹⁴⁵
huáng	皇	106.4	g'wâŋ/ɣwâŋ ^{708a}	L. xhuanŋ E. ɣwanŋ	<i>ho</i> Ht VII 317 (in: <i>hotaidsi</i> 皇太子)	ɣuânŋ	ho, hau hoŋ ¹³⁰
huī	徽	60.14	χmǐwər/χjwɛi ^{584h}	L. xyj E. xuj	<i>küi</i> Ht VII 10 ... (in: <i>yöküi</i> 永徽)	χiuəi	xüi ¹⁴⁷
huì	慧	61.11	g'iwəd/ɣiwei- ^{527d}	L. xhijyaj` E. ɣwejh	<i>küi</i> Ht VII 655 ... (in: <i>küi-tsüen</i> 慧宣) ²⁴	ɣiuei	xüi ¹⁴⁵
huò	蕓	140.16	χwâk ^{775e}	L. xuak, E. xwak	<i>hua</i> Ht VII 1563	ø	
jí	極	75.9	g'jǎk ^{910e}	L. kfiǎk, E. gik	<i>kiäg</i> Ht VII 1312 (in: <i>taikiäg-ten</i> 太極殿)	g'jǎk	kieg ¹³²
jǐ	己	49.0	kjög/kji: ^{953a}	L. ki', E. ki'/ki'	<i>ki</i> Ht VII 811 ...	kiəi	ki ¹⁴⁶
jì	季	39.5	kjwed/kjwi- ^{538a}	L. kjyj` E. kjwi ^h	<i>küi</i> Ht VII 327 (in: <i>kau küifu</i> 高季輔)	kiuei	küi ¹⁴⁸
jiā	夾	37.4	kǎp ^{630a}	L. kja:p	<i>kap</i> Ht VII 2072	ø	

²³ Diğer örnekler için bkz. Ht VII 424 (in: *güŋ hua küŋ* 玉華宮); Ht VII 1531, 1753 (in: *lenhua* 蓮華); *huà* okuyuşu ile Pull. L. *xfiwa:*; E. *ɣwa^h/ɣwe:^h*.

²⁴ Ayrıca bkz. Ht VII 2173 (in: *küilib* 慧立).

jiä ²⁵	賈	154.6	kã/ka- ^{38b}	E. E. kəip/kɛ:p L. kja:´	ka Ht VII 1401	ka	qa ¹⁴⁸
				E. kai'/kɛ:´	(in: ka tun-šig 賈敦蹟)		
jiāng	江	85.3	kũng/kāng ^{1172v}	L. kja:wŋ E. kai:wŋ/kœ:wŋ	koŋ Ht VII 1088 (in: koŋ-ha 江夏)	kəŋ	qoŋ ¹²⁵
jiē	街	144.6	kěg/kai ^{879o}	L. kja:j E. kaij/kɛ:j	kay Ht VII 386 ...	kaĩ	qai ¹⁴⁴
jīn	金	167.0	kjəm/kjəm ^{652a}	L. kim, L. kim	kim Ht VII 857, 922 (in: kimhoki 金剛經)	kjəm	kim ¹³⁹
jìn	晉	72.6	tsjěn/tsjěn- ^{378a}	L. tsin` E. tsin ^h	tsin Ht VII 385 (in: tsin-čoli 晋昌里) ²⁶	tsiěn	tsin ¹³³
jǐn	錦	167.8	kjəm/kjəm: ^{652e}	L. kim´ E. kim´	gim Ht VII 241, 1108 (in: ŽŪNkim ?錦)	kjəm	kim ¹³⁹
jīng	京	8.6	kljǎng/kjǎng ^{755a}	L. kiajŋ E. kiajŋ	ki Ht VII 366 ... (in: lagki 洛京)	kiaŋ	ke ¹²⁸
jīng	精	119.8	tsjěng/tsjǎng ^{812g´}	L. tsiajŋ E. tsiajŋ	tsi Ht VII 2148 (in: šutsi 水精)	tsieŋ	tse ¹²⁹

²⁵ jiä okuyuşu ile L. kja:´, E. kai^h/kɛ:´, Pulleyblank s. 145.

²⁶ Ayrıca bkz. dsien Ht VII 525 (in: dsien hav 晋后).

jìng	經	120.7	kieng ^{831c}	²⁷ L. kjiajŋ` E. kejŋ ^h	<i>ki</i> Ht 857, 922 (in: <i>kimhoki</i> 金剛經)	ø	
jìng	淨	85.8	dz'jǝng/dz'jǝng ^{-811d}	L. tsfijajŋ` E. dzijajŋ ^h	<i>tse</i> Ht VII 387 (in: <i>tse-kogsi</i> 淨覺寺)	dz'ieŋ	tse ¹²⁹
jué	覺	147.13	kòk/kák ^{1038f}	L. kja:wk E. kaiwk/kœ:wk	<i>kog</i> Ht VII 387 (in: <i>tse-kogsi</i> 淨覺寺)	ø	
kūn	閻	169.7	²⁸ cf. 困 k'wən/k'uən ^{-420a}	L. k ^h un` E. k <sup>h</sup> wən`	<i>küün/kün</i> Ht VII 644	k'uə	kün ¹³⁴ kūn
láng	廊	53.10	lāng ^{735t}	L. laŋ E. laŋ	<i>laŋ</i> Ht VII 1232 ... (in: <i>pulaŋ</i> 步廊)	lāŋ	laŋ ¹²⁷
lì	曆	72.12	liek ^{858h}	L. liajk E. lejck	<i>leg</i> Ht VII 775 (in: <i>legžir</i> 曆日)	liek	lig ¹³¹ li
lǐ	李	75.3	liǝg/lji. ^{980a}	L. li E. li'li'	<i>li</i> Ht VII 1164 (in: <i>li ken-yuu</i> 李乾祐) ²⁹	liəi	li ¹⁴⁵
lì	立	117.0	gliǝp/liǝp ^{694a}	L. lip E. lip	<i>lib</i> Ht VII 2173 (in: <i>küilib</i> 慧立)	liǝp	lib ¹⁴⁰
lǐ	里	166.0	liǝg/lji. ^{978a}	L. li	<i>li</i> Ht VII 385	liəi	li ¹⁴⁵

²⁷ *jìng* olarak (M 33203 B) için Pulley. L. *kjiajŋ*, E. *kejŋ*.

²⁸ krş. Dict. 465 'k'uən.

²⁹ Ht VII 1402-03 (in: *li tau-yuu* 李道裕); Ht VII 1626-27 (in: *li giifu* 李義府)

lián	蓮	140.11	lián/lián ^{213d}	E. li'li' L. lian E. len	(in: <i>tsin-čoli</i> 晋昌里) <i>len</i> Ht VII 1531 ... (in: <i>lenhua</i> 蓮華)	lien	len ¹³⁶
liáng	良	138.1	liáng ^{735a}	L. lianɣ E. lianɣ	<i>lo</i> Ht VII 1661 (in: <i>čüö süilo</i> 褚遂良)	liânɣ	lo ¹²⁷
líng	令	9.3	liěng/liäng liäng ^{-823a}	L. liajŋ E. liajŋ	<i>le</i> Ht VII 1182 (in: <i>čüö-le</i> 褚令)	liɛŋ	le, liŋ ¹²⁹
liú	流	85.6	liôg/liəu ^{1104a}	L. liw E. luw	<i>liu</i> Ht VII 515 (in: <i>liuša</i> 流沙)	liəu	liu ¹⁴²
lóng	龍	212.0	liung/liwong ^{1193a}	L. lywŋ E. luawŋ	<i>luu</i> Ht VII 323-24 (in: <i>ku-luu</i> 庚龍)	lioŋ	lüŋ ¹²⁵ lúu, lù
lóng	籠	118.16	lung/lung ^{1193l}	³⁰ L. ləwŋ E. ləwŋ	<i>luŋ</i> Ht VII 1785 (in: <i>luŋtsi</i> 籠子)	lioŋ	luŋ ¹²⁵
lóu	樓	75.11	glu/liəu ^{123k}	L. ləw E. ləw	<i>lau</i> Ht VII 406 <i>lou</i> Ht VII 1170	³¹ liəu	lau, liü ¹⁴²
lù ³²	甌	198.5? cf.	鹿 luk ^{1209a}	cf. L. ləwk E. ləwk	<i>lug</i> Ht VII 1631 (in: <i>lugčuin</i> 甌瓠)	luk	luɣ ¹²⁵

³⁰ *lōng* okuyuşu ile (M 26752 B) krş. Pulley. L. *ləwŋ'*, E. *ləwŋ'*.

³¹ Shōgaito'daki işaret 樓 şeklindedir.

³² krş. G. Kara, *Sino-uigurische Worterklärungen*, s. 46, 3a. mittelchin. *luk*; ayrıca ses değeri açısından krş. 鹿 *lu* GSR, Pulley. ve ShōKango 125.

lún	倫	9.8	liwən/liuən ^{470c}	L. lyn E. lwin	lin Ht VII 1403-04 (in: <i>tu čeülin</i> 杜正倫)	liuən	lün ¹³⁴
luó	螺	142.11	cf. liei ^{1241o}	L. lua, E. lwa	la Ht VII 532 (in: <i>labay</i> 螺貝)		
luó	羅	122.14	lâ ^{6a}	L. la, E. la	la Ht VII 1117	lâ	la ¹⁴⁸
luò	洛	85.6	glâk/lâk ^{766k}	L. lak E. lak	lag Ht VII 366 ... (in: <i>lagki</i> 洛京)	lâk	lay ¹³¹
mǎ	馬	187.0	mǎ/ma: ^{40a}	L. ma: ^ˊ E. mai: ^ˊ /me: ^ˊ	ba Ht VII 1757 (in: <i>pagbasi</i> 白馬寺)	ma	ba ¹⁴⁸
miàn	面	176.0	mian/miän ^{-223a}	L. mjian` E. mjian ^h	men Ht VII 386 (in: <i>menküğ-či</i>)	∅	
míng	明	72.4	mjäng/mjwng ^{760a}	L. miajŋ E. miajŋ	me Ht VII 519, 1691 (in: <i>hanme</i> 漢明)	miuaŋ	me ¹³⁰
mò	墨	32.12	mək ^{904c}	L. muǎk, E. mək	mäkä Ht VII 1906	∅	
nán	南	24.7	nəm/nâm ^{650a}	L. nam E. nəm/nam	nam Ht VII 1660 (in: <i>hinam</i> 河南)	nâm	nam ¹³⁸
nián	年	51.3	nien ^{364a}	L. nian, E. nen	dien Ht VII 1317	∅	
pò	破	112.5	p'wâ/p'uâ ^{-25o}	L. p ^h ua` E. p ^h a ^h	pa Ht VII 1185 (in: <i>pačín</i> 破陣)	p'uâ	pa ¹⁴⁹
pú	僕	9.12	b'uk ^{1211b}	L. p ^h əwk E. bəwk, bawk	pu Ht VII 1660 (in: <i>pušia</i> 僕射)	b'ok	puɣ, pu ¹²⁶

pú	蒲	140.10	b'wo/b'uo ^{102o'}	L. pɦuǎ E. bɔ	<i>pu</i> Ht VII 1402 (in: <i>pučeu</i> 蒲州)	³³ cf. 蒲 b'ó	
qiǎo	巧	48.2	k'ôg/k'au: k'au- ^{1041l}	L. k'hja:w' E. k'haiw'/k'hɛ:w'	<i>kau</i> Ht VII 394	∅	pu ¹⁴⁹
qū	曲	73.2	k'juk/k'iwok ^{1213a}	L. k'hywk E. k'huawk	<i>küġ</i> Ht VII 386 (in: <i>menküġ-č'i</i>)	∅	
rén	人	9.0	nǎĕn/nǎziĕn ^{388a}	L. rin E. nin	<i>yn</i> Ht VII 311 ³⁴ (in: <i>toyn</i> 道人)	nziĕn	yin ¹³⁶
rén	仁	9.2	nǎĕn/nǎziĕn ^{388f}	L. rin E. nin	<i>zin</i> Ht VII 311 (in: <i>hoizin</i> 懷仁)	nziĕn	zin ¹³³
rén	任	9.4	nǎĕm/nǎziĕm ^{667f}	L. rim, E. nim	<i>zim</i> Ht VII 996 ...	nziĕm	zim ¹³⁹
rì	日	72.0	nǎĕt/nǎziĕt ^{404a}	L. rit E. E. nit	<i>žir</i> Ht VII 775 (in: <i>legžir</i> 曆日)	nziĕt	žir ¹³⁵ šir
ruì	銳	167.7	dǎwad/iwäi- ^{324f}	L. jyaj` E. jwajh	<i>wi</i> Ht VII 1405-06 (in: <i>ši seu-wi</i> 史蕭銳)	fiuei	wi ¹⁴⁵
sān	三	1.2	səm/sām ^{648a}	L. sam E. sam	<i>sam</i> Ht VII 2 (in: <i>samtso</i> 三藏) ³⁵	sām	sam ¹³⁸

³³ Shōgaito'daki işaret 蒲 şeklindedir; T.260b5³ 蒲, Giles'in sözlüğüne göre her ikisi de aynı sözcük, krş. G. s. 1153ab.

³⁴ 36 kez.

³⁵ 56 kez!

sēng	僧	9.12	ø	L. səǝŋ	say Ht VII 1042 vd.	səŋ	saŋ
				E. səŋ	(in: <i>bursay</i> 佛僧)		soŋ ¹³²
shā	沙	85.4	sa/ša ^{16a}	L. sa:	ša Ht VII 515	sa	ša ¹⁴⁸
				E. sai/se:	(in: <i>liuša</i> 流沙)		
shān	山	46.0	sǎn/šǎn ^{193a}	L. sa:n	šan Ht VII 109	sǎn	šan ¹³⁵
				E. sə:n/se:n	(in: <i>suŋ hua šan</i> 嵩華山)		
shào	紹	120.5	ḍjog/zjǎu: ^{1131z}	L. sfiaw`	šäv Ht VII 1156-57	ziəu	šäu ¹⁴¹
				E. dziaw`	(in: <i>ürči šäv-waŋ</i> 尉遲紹宗)		
shè	射	41.7	ḍ`jǎg/dz`ja- ^{807a}	L. sfiaw`	šia Ht VII 1660	dz`ia	šia ¹⁴⁹
				E. zia ^h	(in: <i>pušia</i> 僕射)		
shēng	笙	118.5	sěng/şong ^{812h}	L. sa:jŋ	čim Ht VII 346-7	ø?	
				E. śiajŋ/se:jŋ	(in: <i>čimkuy</i> 笙歌)		
shèng	乘	4.9	ḍ`jǎng/dz`jǎng ^{895a}	L. sfiǝŋ`	šij Ht VII 1109	dz`iǝŋ	šij ¹³²
				E. zij ^h	(in: <i>seušij</i> 小乘) ³⁶		
shī	師	50.7	şjær/śi: ^{559a}	L. sɾ	ši Ht VII 274 ...	siěi	ši ¹⁴⁷
				E. si	(in: <i>fabši</i> 法師) ³⁷		
shǐ	史	30.2	sljǝg/şi: ^{975a}	L. sɾ`	ši Ht VII 1405-06	cf. 使 siəi	ši ¹⁴⁶
				E. si`/si`	(in: <i>ši seu-wi</i> 史蕭銳)		

³⁶ Ayrıca bkz. Ht VII 1821 (in: *taişij* 大乘).

³⁷ Ayrıca bkz. Ht VII 2174 (in: *taişi* 太師).

shì	士	33.0	dz'jəg/dz'i. ^{970a}	L. sɦr E. dzi'/dzi'	šì Ht VII 669 (in: <i>pahši</i> 博士)	dz'ie̞i	ši ¹⁴⁶
shī	施	70.5	šia/šie ^{4l'}	L. si E. ciə̞/ci	šì Ht VII 1549 ... (in: <i>buši</i> 布施)	ciē	ši ¹⁴⁶
shù	束	75.3	šjuk/šjwok ^{1222a}	L. sywk E. cuawk	sır Ht VII 1229 (in: <i>survin-ti</i> 束帛)	ø	
shuāng	雙	172.10	süng/šang ^{1200a}	L. swa:wŋ E. sai:wŋ/šce:wŋ	šoŋ Ht VII 1871'	ø	
shuǐ	水	85.0	šiwər/šwi: ^{576a}	L. syj' E. cwi'	šü Ht VII 2148 (in: <i>šutsi</i> 水精)	ø	
shùn	舜	136.6	šiwən/šjuēn- ^{469a}	L. syn` E. cwin ^h	šüin Ht VII 131 (in: <i>šüin waŋ</i> 舜王) ³⁸	ciuēn	šüin ¹³⁴
sì	寺	41.3	dziəg/zi- ^{961m}	L. sɦz` E. zi ^h /zi ^h	si Ht VII 304 (in: <i>sičü</i> 寺主) ³⁹	ziə̞i	si ¹⁴⁶ 40tsi
sōng	嵩	46.10	sjōng/sjung ^{1012a}	L. siwŋ E. suwŋ	suŋ Ht VII 109 (in: <i>suŋ hua šan</i> 嵩華山)	siuŋ	süŋ ¹²⁵

³⁸ Ayrıca bkz. Ht VII 1219 (in: *šüints* 舜子).

³⁹ Diğer örnekler için bkz. Ht VII 387 (in: *tse-kogsi* 淨覺寺); Ht VII 995 (in: *kovisi* 綱維寺) Ht VII 967-68, 981-82, 999, 1006, 1101-02, 1133, 1177-78, 1190, 1203, 1325 (in: *tsi-in-si* 慈恩寺); Ht VII 1757 (in: *pagbasi* 白馬寺); Ht VII 1758 (in: *tsautosi* 草堂寺); Ht VII 172, 302, 833 (in: *hunfugtsi* 弘福寺)

⁴⁰ Shōgaito' da geçen *tsi* örneği Ht VII için!

sū	蘇	140.16	so/suo ^{67c}	L. suǎ E. sɔ	su Ht VII 653 (in: <i>sučei</i> 蘇州)	so	su, suo ¹⁵⁰
suí	隋	170.9	swia/swię- ^{11b}	L. sʰyj E. zwiǎ/zwi	⁴¹ <i>sui</i> Ht VII 812 (in: <i>suidi</i> 隋帝)	ziuč	sui ¹⁴⁷
sui	遂	162.9	dzjwəd/zwi- ^{526d}	L. sʰyj̃ E. zwi ^h	<i>süi</i> Ht VII 1661 (in: <i>čüö süilo</i> 褚遂良)	ziuči	sui ¹⁴⁸
suǒ	鎖	167.10	cf. 瑣 swâ/suâ: ^{13b}	L. sua` E. swa'	so Ht VII 441, 470 (in: <i>solaglg!</i>)	suâ	so ¹⁴⁹
tà	柁	75.8	cf. 沓, 踏 d'əp/d'əp ^{677a-b}	⁴² cf. 沓 L.tʰap E. dəp/dap	tav Ht 989 (in: <i>tavlg!</i>)	cf. 踏 t'əp	tab ¹³⁹
tài	太	37.1	t'âd/t'âi- ^{317d}	L. tʰaj̃ E. tʰaj ^h	<i>tai</i> Ht VII 317 (in: <i>hotaidsi</i> 皇太子) ⁴³		
tāng	湯	85.9	t'āng ^{720a}	L. tʰaŋ, E. tʰaŋ	<i>too</i> Ht VII 129 (in: <i>too waŋ</i> 湯王)	ø	
táng	堂	32.8	d'āng ^{725s}	L. tʰaŋ E. daŋ	<i>to</i> Ht VII 1758 (in: <i>tsautosi</i> 草堂寺)	d'āŋ	taŋ ¹²⁶

⁴¹ K. Röhrborn, "Chinesische Binome im Uigurischen" başlıklı bildiride *u* ile değil de *ü* ile *süidi*; (10.12.1994 tarihinde *Annemarie von Gabain und die Turfanforschung* toplantısında sunulan bildiri; Berlin, 9.-12.12.1994').

⁴² cf. 沓, 踏 L. *tʰap*, E. *dəp/dap*; Shōgaito Çin. *t'əp*, Uyg. *tab* s. 139.

⁴³ Diđer örnekler için bkz. Ht VII 1312 (in: *taikiäg-ten* 太極殿); Ht VII 2174 (in: *taiši* 太師); Ht VII 416, 426, 608, 967 (in: *kau taitsi* 高太子)

táng	唐	30.7	d'âng ^{700a}	L. tŋaŋ E. daŋ	to Ht VII 2, 2179 (in: <i>taito</i> 大唐)	d'âŋ	to ¹²⁶
tíng	庭	53.7	d'ieŋg ^{835h}	L. tŋiaŋŋ E. deŋŋ	di Ht VII 1634 (in: <i>yegdi</i> 掖庭)	∅	
wáng	王	96.0	giwang/jiawang ^{739a}	⁴⁴ L. yaŋ E. wuaŋ	waŋ Ht VII 129 ⁴⁵ (in: <i>too waŋ</i> 湯王)	ŋiuâŋ	waŋ ·oŋ ¹³⁰
wéi	維	120.8	d̥iwaŋ/iwi ^{575o}	L. jyj E. jwi	vi Ht VII 995 (in: <i>kovisi</i> 綱維寺)	yiuei	vi ¹⁴⁸
wén	文	67.0	m̥iwaŋ/m̥iuəŋ ^{475a}	L. ujn/vun E. mun	vin Ht VII 1158 (in: <i>vinkiin</i> 文訓)	ŋiuəŋ	vin ¹³⁴
wú	武	77.4	ngo/nguo ^{59a}	L. ujn̥/vuə̃ E. muə̃', Y. uu ^v	vu Ht VII 129 (in: <i>vudi</i> 武帝) ⁴⁶	ŋiu	vu ¹⁵¹
wù	戊	62.1	mug/məu-	L. məw̃ E. məw ^h	bou Ht VII 966 ...	məu	bu, buu ·uu ¹⁴²
xī	羲	123.11	χia/χjie: ^{2y}	L. xi E. E. xiə̃/xi	ki Ht VII 314 (in: <i>waŋ-ki</i> 王羲) ⁴⁷	cf. ŋiə̃	gi ¹⁴⁷

⁴⁴ wàng olarak bkz. (M 20823 B) L. yaŋ, E. wuaŋ^h.

⁴⁵ Diğer örnekler için bkz. Ht 131 (in: *geu waŋ* 堯王; *šüin waŋ* 舜王); Ht VII 314 (in: *waŋ-ki* 王羲); Ht VII 1088-89 (in: *waŋ tausun* 王道宗).

⁴⁶ Ayrıca bkz. Ht VII 1166 (in: *vu-huu* 武侯).

⁴⁷ Ayrıca bkz. Ht VII 430 (in: *fugki* 伏羲).

xià	夏	35.7	g'á/ya ^{36a}	48L. xfija: [`] E. ɣai'/ɣe:'	ha Ht VII 1088 (in: koŋ-ha 江夏)	ɣa	ha ¹⁴⁸
xiàng	像	9.12	dziang/ziang ^{728c}	L. sfiaŋ` E. ziaŋ'	soo Ht VII 1362	ø	
xiao	蕭	140.12	siôg/sieu ¹⁰²⁸ⁱ	E. siaw L. sew	seu Ht VII 1405-06 (in: ši seu-wi 史蕭銳)	sieu	seu ¹⁴²
xiǎo	小	542.0	sĭog/siäu: ^{1149a}	L. siaw' E. siaw'	seu Ht VII 161 ... (in: seušij 小乘)	siäu	seu, säv ¹⁴¹
xù	序	140.4	dziô/zĭwo: ^{83h}	L. sfiš`/sfyš`/E.ziš'	süö Ht VII 8, 18 ... ⁴⁹	ø	
xuān	宣	40.6	sĭwan/sĭwän ^{164t}	L. syan E. swian	tsüen Ht VII 655 (in: küi-tsüen 慧宣)	siuën	tsüen süen ¹³⁷
xuān	軒	159.3	χiän/χiön ^{139g'}	L. xian E. xian	ken Ht VII 433-34 (in: ken-wen 軒轅)	ø	
xuán	玄	95.0	g'iwen/ɣiwen ^{366a}	L. xfijyan E. ɣwen	küen Ht VII 134 (in: küentso 玄藏) ⁵⁰	ɣiuen	xüen ¹³⁷
xún	訓	163.6	χiwən/χiuən ^{422d}	L. xyn` E. xun ^h	kün Ht VII 1158 (in: vinkün 文訓)	χiuən	xün ¹³⁴
yàn	彥	59.6	ngjan/ngiän ^{199a}	L. ŋjan` E. ŋjan ^h	gen Ht VII 273 ... (in: gentsuŋ 彥棕)	ŋien	gen ¹³⁶

⁴⁸ M 05720 B için bkz. Pulley. L. xfija:, E. ɣai^h/ɣe:^h.

⁴⁹ toplam 22 kez.

⁵⁰ toplam 19 kez.

yáng	陽	170.9	ḍiɑŋ/ĩɑŋ ^{720e}	L. jiaŋ E. jiaŋ	yaŋ Ht VII 1780 (in: <i>yin yaŋ</i> 陰陽)	yiɑŋ	yaŋ ¹²⁸ yo
yàng	樣	75.11	⁵¹ cf. 732	L. jiajŋ ^h , E. jiajŋ ^h	yaŋ Ht VII 2135 ⁵²	∅	
yáo	堯	32.9	ngiog/ngieü ^{1164a}	L. ŋjiaw E. ŋɛw	geu Ht VII 131 (in: <i>geu waŋ</i> 堯王)	ŋieu	geü ¹⁴²
yè	掖	64.8	ziäk/iäk ^{800l}	L. jiajk E. jiajk	yeg Ht VII 1634 (in: <i>yegdi</i> 掖庭)	⁵³ ∅	
yǐ	乙	5.0	·iɛt/·iɛt ^{505a}	L. ?it, E. ?it	ir Ht VII 1790	·iɛt	·ir ¹³⁵
yì	義	123.7	ngia/ngjie ^{-2r}	L. ŋi ^h E. ŋiä ^h /ŋi ^h	giü Ht VII 1626-27 (in: <i>li giifu</i> 李義府)	ŋiɛ	gi, giü ¹⁴⁷
yīn	陰	170.8	·iəm ^{651y}	L. ?im E. ?im	yin Ht VII 1780 (in: <i>yin yaŋ</i> 陰陽)	∅	
yíng	瀛	85.16	ḍiɛŋ/ĩɑŋ ^{816e}	L. jiajŋ E. jiajŋ	yen Ht VII 1400 (in: <i>yenčüi</i>)	yiɛŋ	·e ¹²⁹ ye(n)
yīng	英	140.5	·iǎŋ/·iɔŋ ^{718k}	L. ?iajŋ E. ?iajŋ	e Ht VII 1180 (in: <i>e-kuŋ</i> 英公)	·iaŋ	·e ¹²⁹

⁵¹ GSR 732 恙 g, 養 j, 業 k: ziɑŋ/iɑŋ; Pulley. jiajŋ, E. jiajŋ^h.

⁵² Ayrıca bkz. Türkçe çekim ve yapım ekleri ile birlikte: 594 *yaŋları*, 879 ... *yaŋlıg*.

⁵³ Sözbaşı ye sözsönu ünsüzleri için krş. 益 yi Pulley. L. ?iajk E. ?iajk, ShōKango *·iek* Uyg. *yig* s. 131.

yòng	用	101.0	dj̄ung/ḷwong- ^{1185a}	L. jywŋ̀ E. juawŋ ^h	yuy Ht VII 2026 (in: <i>yuy-la-</i>)	yioŋ	yuy ¹²⁵
yǒng	永	85.1	giwǎng/jj̄wong: ^{764a}	L. yajŋ́ E. wiajŋ́	yö Ht VII 10, 1318 ... (in: <i>yöküi</i> 永徽)	⁵⁴ fiuaŋ	we ¹³⁰
yòu	祐	113.5	giǔg/jj̄ǒ	L. iẁ E. wuw ^h	yuu Ht VII 1164 (in: <i>li ken-yuu</i> 李乾祐)	fiəu	yuu yiu ¹⁴³
yù	玉	96.0	ngiuk/ngiwok ^{1216a}	L. ŋywk E. ŋuawk	güǧ Ht VII 424 (in: <i>güǧ hua küy</i> 玉華宮)	ŋiok	güy ¹²⁶
yù	尉	41.8	·īwəd/·jwēi- ^{525b}	L. ?yt E. ?ut	ür Ht VII 1156-57 (in: <i>ürči šäv-waŋ</i> 尉遲紹宗)	·iuət	ür ¹³⁵
yù	裕	145.7	giug/iu- ^{1202h}	L. jyǎ̀ E. juǎ ^h	yuu Ht VII 1402-03 (in: <i>li tau-yuu</i> 李道裕)	yiu	yuu ¹⁵²
yuán	圓	31.10	giwan/jj̄wän ^{227c} ,	L. yań E. wian	ven Ht VII 304 (in: <i>ven-te</i> 圓定)	⁵⁵ cf. 遠	wen ¹³⁷
yuán	軒	159.10	giwǎn/jj̄wǎn ^{256e}	L. yan E. wuan	wen Ht VII 433-34 (in: <i>ken-wen</i> 軒轅)	⁵⁶ ø	

⁵⁴ Shōgaito tarafından *we* olarak okunan sözcük için bkz. Ht VII Komm. 1318.

⁵⁵ Ht VII 304 *ven* = T. 277c25¹¹ 圓.

yuàn	院	170.7	gi ₁ wan/ji ₁ wän ^{-257u}	L. yan` E. wuan ^h	wen Ht VII 410 ...	fiu ₁ en	wen ·u ₁ en ¹³⁷
zàng	藏	140.14	dz'âng ^{727g'}	L. tsfiang` E. dzang ^h	tso Ht VII 2 (in: <i>samtso</i> 三藏) ⁵⁷	dz'âŋ	tso, so tsaŋ ¹²⁷
zé	贖	154.11	dz'ëk/ dz'ëk ^{868s}	L. tsfi ₁ a:jk E. dz ₁ əijk/dz ₁ ɛ:jk	šig Ht VII 1401 (in: <i>ka tun-šig</i> 賈敦贖) ⁵⁸	dz'ak	šiy ¹³¹
zhāi	齋	210.3	tser/tsāi ^{593y}	L. tsai:j E. tsəij/tsɛ:j	čay Ht VII 1345 (in: <i>čayš</i>) ⁵⁹	tsāi	čai ¹⁴⁴
zhái	宅	40.3	d'äk/d'øk ^{780b}	L. trfi ₁ a:jk E. drəijk/dre:jk	čig Ht VII 1201	d'ak	čiy ¹³¹
zhàng	帳	50.8	tiaŋ/ti ₁ aŋg ^{-721g}	L. triaŋ` E. triaŋ ^h	čaŋ Ht VII 1095 ... (in: <i>TAWčaŋ</i> 帳)	ø?	

⁵⁶ 贖 *yuàn* ShōKango'da bulunmaz, ancak s. 137'de Pulley. ve GSR'de onunla tamamen aynı seslere sahip 遠 *yuàn* yer alır: ShōKango *fiu₁en*, Uyg. *wen*; Pulley. L. *yan`*, E. *wuan*; GSR 256f *gi₁wän/ji₁wän*.; GSR'de fazla olarak eski şeklin tasarlanan yazıçevriminde sonda iki nokta bulunur.

⁵⁷ 56 kez; ayrıca bkz. Ht VII 134 (in: *küentso* 玄藏) 19 kez.

⁵⁸ Ayrıca bkz. Ht VII 1401 (賈敦贖), 1480 (in: *tun-šig* 敦贖); metnin Çince aslında, Cien VII'de 贖 *ze* (G. 11,664; 154/10) yerine 贖 *yi* (G. 5421; 181/6) yer alır, krş. Cien VII 260b4-5 *Jia Dunyi* ve Komm. 526 ile Cien VII 260b20 [*Jia Dun-*] *yi* (T. 260b4-5 賈敦贖); Uyurca metnin burada nüsha farkını takip etmesi konusunda bkz. Ht VII Komm. 1401.

⁵⁹ Ht VII 1345 *čayš*; *čay* okunuşu kesin, krş. T.260a22⁵, ancak *š* pek açık değil, bir olasılıkla 時 *shí* 'zaman, vakit; dönem, mevsim (time; season)' olabilir, krş. Pulley. s. 282: L. *sfi*, E. *dziš/dzi*; GSR 961z: *d'jəg/zi*; ShōKango 146: *zi₁i*, Uyg. *ši*; BT XIII 41.1 *š* 'Zeit'.

zhào	趙	156.7	d'jog/d'jäu: ^{1149u}	L. trfiaw` E. driaw'	čäu Ht VII 1179 (in: čäu-kuŋ 趙公)	d'ieu	čäu ¹⁴¹
zhēn	眞	109.5	fiěn/tsjiěn ^{375a}	L. tšin, E. tçin	č'in Ht VII 127 ...	tçiěn	č'in ¹³³
zhèn	陣	170.7	d'jěn/d'jěn ^{373f}	L. trfin` E. drin ^h	č'in Ht VII 1185 (in: pač'in 破陣)	d'jěn	č'in ¹³³
zhēng ⁶⁰	貞	154.2	tiěng/tiāng ^{834g}	L. triajŋ E. triajŋ	če Ht VII 168, 1317 (in: čekuan 貞觀)	tiēŋ	če č'in ¹²⁹
zhēng	正	77.1	tiěng/tsiāng- ^{833j}	L. tšiajŋ E. tçiajŋ	čeü Ht VII 1403-04 (in: tu čeülin 杜正倫)	tçeiŋ	če ¹²⁹ č'iŋ
zhōng	鐘	167.12	fiung/tsi>wong ^{1188x}	L. tšywŋ E. tçuawŋ	čuŋ/čüŋ Ht VII 74 ⁶¹	tçioŋ	čüŋ čüŋ ¹²⁵
zhōu	州	47.3	fiôg/tsiəu ^{1086a}	L. tšiw, E. tçuw	čeü Ht VII 830 ... ⁶²	tçiəu	čiu ¹⁴²
zhǔ	主	3.4	fiu/tsju: ^{129a}	L. tšyǎ E. tçuǎ	čü (yü?) Ht VII 304 (in: sičü 寺主) ⁶³	tçiu	čü čüi ¹⁵¹

⁶⁰ Ayrıca oku: zhen!

⁶¹ *čuŋli* örneğinde; diğer örnekler için bkz. 1147 ve 1346. satırlar.

⁶² Diğer örnekler için bkz. Ht VII 653 (in: *sučeü* 蘇州); Ht VII 655 (in: *šou-čeü* 常州); Ht VII 1400 (in: *yenčeü*); Ht VII 1402 (in: *pučeü* 蒲州); Ht VII 1403 (in: *kug-čeü* 穀州); Ht VII 1404-05 (in: *huŋ-čeü* 恒州)

⁶³ Ayrıca bkz. *čuŋ* Ht VII 318 (in: *kunčuŋ* 公主)

zhuàn	傳	9.11	d'ɿwan/ɸ'ɿwän ^{231f}	L. trfiyan` E. drwian ^h	čüen Ht VII 4 ... (in: tsi-in-čüen 慈恩傳)	⁶⁴ cf. tçiuen čüen ¹³⁷
zǐ	子	39.0	tsjæg/tsi: ^{964a}	L. tsz´ E. tsi'/tsi'	tsi/tsu /dsi /se Ht VII 317 ⁶⁵	tsiəi tsi, si tse, zi ¹⁴⁵
zì	字	39.3	dz'jæg/dz'i- ⁹⁶⁴ⁿ	L. tsfz` E. dzi ^h /dzi ^h	užik (?) Ht VII 1139 ⁶⁶	? ?ø
zōng	宗	40.5	tsōng/tsuong ^{1003a}	L. tsəwŋ E. tsawŋ	suŋ/waŋ(~ tsuŋ?) Ht VII 1088-89 (in: waŋ tausuŋ 王道宗) ⁶⁷	tsoŋ tsuŋ, suŋ ¹²⁴
zuǐ	嘴	148.5	cf. 觜 tsjwǎr, tswiç ^{358t}	L. tsyj´ E. tswiǎ'/tswi'	tsui Ht VII 535 (in: tsuitsi 嘴子)	cf. 觜 tsiuě tsüi ¹⁴⁷
zuì	罪	122.8	dz'wəd/dz'uâi: ^{513a}	L. tsfuaj` E. dzwəj´	tsuy Ht VII 1526	dz'uâi tsoi,soi ¹⁴⁴⁻⁵

⁶⁴ 專 zhuān için!

⁶⁵ Diğer örnekler için bkz. (in: hotaidsi 皇太子); Ht VII 416, 426, 608, 967 (in: kau taitsi 高太子); Ht VII 535 (in: tsuitsi 嘴子); Ht VII 1785 (in: luŋtsi 籠子); tsu Ht VII 1752 (in: kaptsu 盒子); se Ht VII 1941, 1364, 1804 (in: tetse 弟子)

⁶⁶ Toplam 19 kez

⁶⁷ waŋ Ht VII 1156-57 (in: ürçi šäv-waŋ 尉遲紹宗)

5. Dizinler (Indizes)

5.1. Çince Dizin

1.2	三	sān	35.7	夏	xià
1.4	丙	bǐng	37.0	大	dà
3.4	主	zhǔ	37.1	太	tài
4.9	乘	shèng	37.4	夾	jiā
5.0	乙	yǐ	39.0	子	zǐ
5.10	乾	gān	39.3	字	zì
8.6	京	jīng	39.5	季	jì
9.0	人	rén	40.3	宅	zhái
9.2	仁	rén	40.5	定	dìng
9.3	令	líng	40.5	宗	zōng
9.4	伏	fú	40.6	宣	xuān
9.4	任	rén	40.7	宮	gōng
9.5	佛	fó	41.3	寺	sì
9.7	侯	hóu	41.7	射	shè
9.8	俚	chuí	41.8	尉	yù
9.8	倫	lún	42.0	小	xiǎo
9.11	傳	zhuàn	44.1	尺	chǐ
9.12	僕	pú	46.0	山	shān
9.12	僧	sēng	46.10	嵩	sōng
9.12	像	xiàng	47.3	州	zhōu
12.2	公	gōng	48.2	巧	qiǎo
18.8	剛	gāng	49.0	己	jǐ
24.7	南	nán	50.2	布	bù
24.10	博	bó	50.5	帛	bó
27.7	后	hòu	50.6	帝	dì
30.2	史	shǐ	50.7	師	shī
30.7	唐	táng	50.8	常	cháng
31.10	圓	yuán	50.8	帳	zhàng
32.8	堂	táng	51.3	年	nián
32.9	堯	yáo	53.5	府	fǔ
32.12	墨	mò	53.5	庚	gēng
33.0	士	shì	53.7	庭	tíng

53.10	廊	láng	77.3	步	bù
57.2	弘	hóng	77.4	武	wú
57.4	弟	dì	79.9	殿	diàn
59.6	彥	yàn	85.0	水	shuǐ
60.14	徽	huī	85.1	永	yǒng
61.6	恩	ēn	85.3	池	chí
61.6	恭	gōng	85.3	江	jiāng
61.6	恒	héng	85.4	沙	shā
61.8	惊	cóng	85.5	法	fǎ
61.10	慈	cí	85.5	河	hé
61.11	慧	huì	85.6	流	liú
62.1	戊	wù	85.6	洛	luò
64.8	掖	yè	85.8	淨	jìng
66.8	敦	dūn	85.9	湯	tāng
67.0	文	wén	85.11	漢	hàn
70.5	施	shī	85.16	瀛	yíng
72.0	日	rì	95.0	玄	xuán
72.4	昌	chāng	96.0	王	wáng
72.4	明	míng	96.0	玉	yù
72.6	晋	jìn	96.6	班	bān
72.12	曆	lì	98.11	甄	zhuān
73.2	曲	qū	101.0	用	yòng
75.3	杜	dù	105.4	癸	guǐ
75.3	李	lǐ	106.0	白	bái
75.3	束	shù	106.4	皇	huáng
75.4	扭	chǒu	108.6	盒	hé
75.6	懷	huái	109.5	真	zhēn
75.7	梵	fàn	112.5	破	pò
75.8	楷	tà	112.8	碑	bēi
75.9	極	jí	113.5	祐	yòu
75.11	樓	lóu	113.9	福	fú
75.11	樣	yàng	115.10	穀	gǔ
76.10	歌	gē	117.0	立	lì
77.1	正	zhēng	118.5	笙	shēng

118.6	筆	bǐ	154.6	賈	jiǎ
118.16	籠	lóng	154.11	隕	zé
119.8	精	jīng	156.7	趙	zhào
120.5	紹	shào	159.3	軒	xuān
120.7	經	jīng	159.7	輔	fǔ
120.8	綱	gāng	159.10	轅	yuán
120.8	維	wéi	162.9	道	dào
120.19	纛	dú	162.9	遂	suì
122.8	罪	zuì	163.6	訓	xún
122.14	羅	luó	162.12	遲	chí
123.11	羲	xī	166.0	里	lǐ
123.7	義	yì	167.0	金	jīn
136.6	舜	shùn	167.7	銳	ruì
138.1	良	liáng	167.8	錦	jǐn
140.4	花	huā	169.7	闔	kūn
140.4	序	xù	167.10	鎖	suǒ
140.5	英	yīng	167.12	鐘	zhōng
140.6	草	cǎo	170.7	院	yuàn
140.8	華	huá	170.7	陣	zhèn
140.10	菡	pú	170.8	陰	yīn
140.11	蓮	lián	170.9	隋	suí
140.12	蕭	xiāo	170.9	陽	yáng
140.14	藏	zàng	172.10	雙	shuāng
140.16	藿	huò	176.0	面	miàn
140.16	蘇	sū	187.0	馬	mǎ
142.11	螺	luó	189.0	高	gāo
144.6	街	jiē	198.5?	甌	lù
145.7	裕	yù	210.3	齋	zhāi
145.9	褚	chǔ	212.0	龍	lóng
147.13	覺	jué			
147.18	觀	guān			
148.5	嘴	zuǐ			
154.0	貝	bèi			
154.2	貞	zhēng			

5.2. Uygurca Dizin

<i>Uygurca</i>	<i>Ç.Şekil</i>	<i>Çince</i>	<i>fir</i>	佛	fó
<i>ba</i>	馬	mǎ	<i>fu</i>	府	fǔ
<i>bay</i>	貝	bèi	<i>fu</i>	輔	fǔ
<i>biir, bit-</i>	筆	bǐ	<i>fug</i>	伏	fú
<i>bou</i>	戊	wù	<i>fug</i>	福	fú
<i>bu</i>	布	bù	<i>gen</i>	彥	yàn
<i>bur: fir</i>	佛	fó	<i>geu</i>	堯	yáo
<i>čañ</i>	帳	zhàng	<i>gi</i>	義	yì
<i>čäu</i>	趙	zhào	<i>gim</i>	錦	jǐn
<i>čay</i>	齋	zhāi	<i>güǰ</i>	玉	yù
<i>če</i>	貞	zhēng	<i>ha</i>	夏	xià
<i>čeü</i>	杻	chǒu	<i>han</i>	漢	hàn
<i>čeü</i>	正	zhēng	<i>hav</i>	后	hòu
<i>čeü</i>	州	zhōu	<i>hi</i>	河	hé
<i>či</i>	遲	chí	<i>hiŋ</i>	恒	héng
<i>či</i>	池	chí	<i>hiu</i>	侯	hóu
<i>čin</i>	陣	zhèn	<i>ho</i>	皇	huáng
<i>čo</i>	昌	chāng	<i>ho</i>	剛	gāng
<i>čü (yü?)</i>	主	zhǔ	<i>hoi</i>	懷	huái
<i>čüen</i>	傳	zhuàn	<i>hua</i>	藿	huò
<i>čuin</i>	輓	chuān	<i>hua</i>	花	huā
<i>čun/čün</i>	鐘	zhōng	<i>hua</i>	華	huá
<i>čüö</i>	褚	chǔ	<i>huŋ</i>	弘	hóng
<i>čig</i>	尺	chǐ	<i>in</i>	恩	ēn
<i>čig</i>	宅	zhái	<i>ir</i>	乙	yǐ
<i>čim</i>	笙	shēng	<i>ka</i>	賈	jiǎ
<i>čin</i>	真	zhēn	<i>kap</i>	夾	jiā
<i>di</i>	庭	tíng	<i>kap</i>	盒	hé
<i>di</i>	帝	dì	<i>kau</i>	巧	qiǎo
<i>dien</i>	年	nián	<i>kau</i>	高	gāo
<i>dsi : tsi</i>	子	zǐ	<i>kay</i>	街	jiē
<i>e</i>	英	yīng	<i>ken</i>	軒	xuān
<i>fab</i>	法	fǎ	<i>ken</i>	乾	gān

<i>ki</i>	庚	<i>gēng</i>	<i>lib</i>	立	<i>lì</i>
<i>ki</i>	羲	<i>xī</i>	<i>lin</i>	倫	<i>lún</i>
<i>ki</i>	己	<i>jǐ</i>	<i>liu</i>	流	<i>liú</i>
<i>ki</i>	京	<i>jīng</i>	<i>lo</i>	良	<i>liáng</i>
<i>ki</i>	經	<i>jīng</i>	<i>lug</i>	甌	<i>lù</i>
<i>kiäg</i>	極	<i>jí</i>	<i>luŋ</i>	籠	<i>lóng</i>
<i>kim</i>	金	<i>jīn</i>	<i>luu</i>	龍	<i>lóng</i>
<i>kiŋ, küŋ</i>	恭	<i>gōng</i>	<i>mākä</i>	墨	<i>mò</i>
<i>ko</i>	綱	<i>gāng</i>	<i>me</i>	明	<i>míng</i>
<i>kog</i>	覺	<i>jué</i>	<i>men</i>	面	<i>miàn</i>
<i>koŋ</i>	江	<i>jiāng</i>	<i>nam</i>	南	<i>nán</i>
<i>kuan</i>	觀	<i>guān</i>	<i>pa</i>	破	<i>pò</i>
<i>küen</i>	玄	<i>xuán</i>	<i>pag</i>	白	<i>bái</i>
<i>kug</i>	穀	<i>gǔ</i>	<i>pah</i>	博	<i>bó</i>
<i>küi</i>	季	<i>jì</i>	<i>pan</i>	班	<i>bān</i>
<i>küi</i>	癸	<i>guǐ</i>	<i>pi</i>	丙	<i>bǐng</i>
<i>küi</i>	慧	<i>huì</i>	<i>pi</i>	步	<i>bù</i>
<i>küi</i>	徽	<i>huī</i>	<i>pi</i>	碑	<i>bēi</i>
<i>kün</i>	訓	<i>xún</i>	<i>pu</i>	僕	<i>pú</i>
<i>küŋ</i>	宮	<i>gōng</i>	<i>pu</i>	捕	<i>pú</i>
<i>kunŋ, kun</i>	公	<i>gōng</i>	<i>sam</i>	三	<i>sān</i>
<i>küün/kün</i>	閩	<i>kūn</i>	<i>saŋ</i>	僧	<i>sēng</i>
<i>kuy</i>	歌	<i>gē</i>	<i>seu</i>	蕭	<i>xiāo</i>
<i>küġ</i>	曲	<i>qū</i>	<i>seu</i>	小	<i>xiǎo</i>
<i>la</i>	羅	<i>luó</i>	<i>si</i>	寺	<i>sì</i>
<i>la</i>	螺	<i>luó</i>	<i>se: tsi</i>	子	<i>zǐ</i>
<i>lag</i>	洛	<i>luò</i>	<i>so</i>	鎖	<i>suǒ</i>
<i>lanŋ</i>	廊	<i>láng</i>	<i>soo</i>	像	<i>xiàng</i>
<i>lau, lou</i>	樓	<i>lóu</i>	<i>su</i>	蘇	<i>sū</i>
<i>le</i>	令	<i>líng</i>	<i>sui</i>	隋	<i>suí</i>
<i>leg</i>	曆	<i>lì</i>	<i>süi</i>	遂	<i>suì</i>
<i>len</i>	蓮	<i>lián</i>	<i>suŋ</i>	嵩	<i>sōng</i>
<i>li</i>	李	<i>lǐ</i>	<i>suŋ</i>	宗	<i>zōng</i>
<i>li</i>	里	<i>lǐ</i>	<i>süö</i>	序	<i>xù</i>

<i>sır</i>	束	shù	<i>tso</i>	藏	zàng
<i>ša</i>	沙	shā	<i>tsüen</i>	宣	xuān
<i>šan</i>	山	shān	<i>tsui</i>	嘴	zuǐ
<i>šäv</i>	紹	shào	<i>tsuŋ: suŋ</i>	宗	zōng
<i>ši</i>	施	shī	<i>tsüŋ/tsuŋ</i>	惊	cōng
<i>šig</i>	蹟	zé	<i>tsuy</i>	罪	zuì
<i>ši</i>	師	shī	<i>tsing</i>	層	céng
<i>ši</i>	士	shì	<i>tun</i>	敦	dūn
<i>ši</i>	史	shǐ	<i>ür</i>	尉	yù
<i>šia</i>	射	shè	<i>užik (?)</i>	字	zì
<i>šin</i>	乘	shèng	<i>vam</i>	梵	fàn
<i>šon</i>	雙	shuāng	<i>ven</i>	圓	yuán
<i>šou</i>	常	cháng	<i>vi</i>	維	wéi
<i>šu</i>	水	shuǐ	<i>vin</i>	文	wén
<i>šui</i>	俚	chuí	<i>vu</i>	武	wú
<i>šüin</i>	舜	shùn	<i>vin</i>	帛	bó
<i>tai</i>	太	tài	<i>waŋ</i>	王	wáng
<i>tai</i>	大	dà	<i>waŋ: suŋ</i>	宗	zōng
<i>tau</i>	杜	dù	<i>wen</i>	院	yuàn
<i>tau, tav</i>	道	dào	<i>wen</i>	轅	yuán
<i>tav</i>	楷	tà	<i>wi</i>	銳	ruì
<i>te</i>	定	dìng	<i>yaŋ</i>	陽	yáng
<i>ten</i>	殿	diàn	<i>yaŋ</i>	樣	yàng
<i>tet</i>	弟	dì	<i>yeg</i>	掖	yè
<i>to</i>	唐	táng	<i>yen</i>	瀛	yíng
<i>to</i>	堂	táng	<i>yin</i>	陰	yīn
<i>to-: tau</i>	道	dào	<i>yö</i>	永	yǒng
<i>tog</i>	蘼	dú	<i>yun</i>	用	yòng
<i>tsau/tsua</i>	草	cǎo	<i>yuu</i>	祐	yòu
<i>tse</i>	淨	jìng	<i>yuu</i>	裕	yù
<i>tsi</i>	慈	cí	<i>yin</i>	人	rén
<i>tsi</i>	精	jīng	<i>zin</i>	仁	rén
<i>tsi/tsu</i>	子	zǐ	<i>žim</i>	任	rén
<i>tsin</i>	晋	jìn	<i>žir</i>	日	rì

6. Kaynakça

- B. CSONGOR, "Chinese in the Uighur Script of the T'ang-Period", *Acta Orientalia Academiae scientiarum Hungaricae*, 2 (1952): 73-121.
- , "Some more Chinese Glosses in Uighur Script", *Acta Orientalia Academiae scientiarum Hungaricae*, 4 (1954) 1-3: 251-257.
- A. VON GABAIN, *Altürkische Grammatik*, Wiesbaden 1974³.
- Herbert A. GILES, *A Chinese-English Dictionary*, Shanghai-London 1912.
- György KARA, "Mittelchinesisch im Spätuigurischen", *Ägypten, Vorderasien, Turfan, Probleme der Edition und Bearbeitung altorientalischer Handschriften, Tagung in Berlin, Mai 1987*. Hrsg. H. Klengel, W. Sundermann, Akademie Verlag, Berlin 1991: 129-133.
- , "Sino-uigurische Worterklärungen", *Sprachen des Buddhismus in Zentralasien, Vorträge des Hamburger Symposions vom 2. Juli bis 5. Juli 1981*. Hrsg. K. Röhrborn, W. Veenker, VSUA Band 16, Wiesbaden 1983: 44-52.
- Bernhard KARLGREN, *Analytic Dictionary of Chinese and Sinojapanese*, Paris 1923. [= ADC]
- , *Grammata Serica Recensa*, Stockholm 1957 (1972²). [= GSR]
- R. H. MATHEWS, *Mathews' Chinese-English Dictionary*, Harvard 1972.
- Alexander MAYER, *Xuanzangs Leben und Werk. Teil 2. Cien-Biographie VII*. VSUA Band 34, Wiesbaden 1991. [= Cien VII]
- Mehmet ÖLMEZ, "Über die Sanskrit- und Chinesisch-Kenntnisse der Uiguren", *Annemarie von Gabain und die Turfanforschung, Berlin, 9.-12.12.1994'te sunulan bildiri* (10.12.1994).
- Edwin G. PULLEYBLANK, *Lexicon of Reconstructed Pronunciation in Early Middle Chinese, Late Middle Chinese, and Early Mandarin*, Vancouver 1991. [= Pulley.]
- Klaus RÖHRBORN, *Uigurisches Wörterbuch, Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien*. 1-5. Wiesbaden 1977-1994.
- , *Xuanzangs Leben und Werk. Teil 3. Die alttürkische Xuanzang-Biographie VII*. VSUA Band 34, Wiesbaden 1991. [= Ht VII]
- , "Chinesische Binome im Uigurischen", *Annemarie von Gabain und die Turfanforschung, Berlin, 9.-12.12.1994'te sunulan bildiri* (10.12.1994).
- Masahiro SHŌGAITO, "Chinese Loan Words in Uighur", *Studies on the Inner Asian Languages II*, 1986: 124-156. [= Shō, ShōKango]
- И.Н. ШЕРВАШИДЗЕ, "Фрагмент общетюркской лексики заимствованный фонд", *Вопросы Языкознания*, 1982, 2: 54-92.
- 新汉德词典 XIN HAN DÉ CÍDIǎN, *Das neue Chinesisch-Deutsche Wörterbuch*, Beijing 1988.